

Døren til Iran er ikke stengt

Selv om USA truer alle som vil drive handel med iranere, er ikke alt håp ute. Men man bør sjekke om man gjør alt rett før man handler.

OLIVER ORSKAUG
oliver.orskaug@finansavisen.no

Da sanksjonene mot Iran ble opphevet i 2015, med virkning fra 2016, var det mange selskaper i Norge som viste interesse for å drive næringsvirksomhet i det uglesette regimet.

– Norge, hele EU og USA gjennomførte en kollektiv oppheving av tidligere sanksjoner, noe som åpnet et helt nytt marked, sier senioradvokat Ronny Rosenvold i advokatfirmaet Kluge.

Advokatfirmaet bistår en rekke klienter som trenger juridiske avklaringer om hva som er lov og hva som ikke er lov, når det gjelder import og eksport av varer og tjenester mellom Norge og Iran.

Eksporten tredoblet seg

Tall fra Statistisk sentralbyrå som Finansavisen Jus har innhentet, bekrefter at hevingen av sanksjonene har ført til umiddelbare

utslag på både import- og eksporttallene.

I 2014 eksporterte Norge varer og tjenester for 31 millioner kroner til Iran. Året etter var tallet doblet til 64 millioner og i 2016 økte eksporten med ytterligere 143 prosent til 155 millioner kroner. I fjor falt derimot eksporten noe tilbake igjen og endte på 149 millioner kroner.

Det samme så man med importen fra Iran, selv om veksten ikke var like kraftig som eksporten. Fra 2016 til i fjor økte importen fra Iran til Norge med 22 prosent, og endte på nesten 54 millioner kroner.

Det Norge og Iran først og fremst har av felles næringsinteresser, er at begge landene er store produsenter av olje og gass.

– Derfor er det spesielt leverandører til olje- og gassektoren som har funnet det interessant å levere utstyr og teknologi til iranerne. Det kan dreie seg om rørteknologi, skip og boreutstyr, sier Rosenvold.

Akkurat disse varegruppene har USA

nå ført opp på sine sanksjonslister, men det betyr ikke nødvendigvis at man ikke kan sende rør og boreutstyr til Iran.

– Det samme utstyret kan fint selges til Iran om det brukes for å bore etter vann eller frakte vann over avstander, sier Rosenvold.

Mye å passe på

Det er noen unntak som er svært viktig å ha klart for seg før man eksporterer eller importerer varer med Iran.

Sanksjonsinnstrammingene kommer i to runder. Den ene ble gjeldende fra 7. august i år.

De sanksjonene handlet først og fremst om råvarehandel.

– Man kan for eksempel ikke handle med gull, olje eller aluminium til Iran. Det bruker man i iransk bilindustri. Det

PROTESTERER: Da Trump signerte de nye sanksjonene i mai,

samme gjelder deler til biler, men man kan fint eksportere biler som ikke krever bearbeidelse, sier Rosenvold.

Den neste runden er gjeldende fra 7. november. Da blir det litt mer å holde styr på, skal man holde seg innenfor regelverket.

Amerikanerne har laget en liste over rundt 400 personer og selskaper som man ikke må drive forretninger med, uansett varer man selger eller kjøper. Det gjelder

tok iranere til gatene i demonstrasjoner og brant amerikanske flagg for å vise sin misnøye.

FOTO: NTB SCANPIX

også om noen av de listeførte navnene eller selskapene kontrollerer 50 prosent eller mer av datterselskaper. De spiller ingen rolle om selskapene er registrert i et annet land enn Iran. Det kan være eksempelvis Storbritannia, Kina, naboland som Tyrkia og Aserbajdsjan eller et selskap i Norge.

– Det gjør landskapet ganske kompleks for norske bedrifter om hvem som er deres sluttbruker. Derfor er det viktig å

gjennomføre en skikkelig due diligence og compliancesjekk, sier Rosenvold.

Lettere å fly inn varer

Skal man selge varer som er produsert i USA, eller varer laget i eksempelvis Norge, men hvor majoriteten av komponentene i verdi er amerikanske, så er det også ulovlig.

En tredje ting man må være obs på er restriksjoner på omsetning av visse produkter,

og til bestemte sektorer. Det kan være varer som skal brukes i petroleumssektoren, forsikring av visse virksomheter, eller bruk av iranske havner for ilandføring av varer.

Shipping og havnevirksomheter i Iran er nå sanksjonert av USA. Det betyr at et norsk selskap ikke kan drive handel med et iransk-eid transportselskap innenfor shipping.

– Men de nye reglene hindrer for eksempel ingen å fly eller kjøre varer og

deler inn i Iran. Man kan også frakte varer til iranske havner om det skjer med rederier som ikke er registrert i Iran eller eid av et selskap som er sanksjonert, men da må de avgifter og betalinger som ytes til havnen være markedsmessige, sier Rosenvold.

Søk råd før du handler

Hans anbefaling er om man føler seg >>

IVERKSATT: President Donald Trump viser frem at han har signert en ordre som betyr at Iran igjen er rammet av handelssanksjoner fra USAs side.

FOTO: NTB SCANPIX

➤ usikker på handlingsrommet som finnes, og man vil avdekke hva slags risiko man bærer, så bør man rådføre seg med advokater før avtaler undertegnes og varer skifter hender.

Listene over selskaper og personer man ikke kan handle med endres stadig vekk, og det er ikke enkelt å holde oversikten.

Mange har svartmalt den nye situasjonen betydelig, men Rosenvold sier det er mange sprekker i sanksjonsmuren.

– Det å drive alminnelig handel er ikke nødvendigvis så farlig som det mange vil ha det til. En rekke vareområder er nemlig ikke underlagt USAs nye sanksjonsregime, sier Rosenvold.

Selger man kontorrekvisita er det helt i orden å eksportere. Det samme gjelder

næringsmidler som fisk og landbruksprodukter. Norge importerer en del matvarer fra Iran, slik som nøtter, krydder og frukt.

– Medisiner og medisinsk teknisk utstyr, reiserelatert virksomhet, bøker, musikk, kunst og film, forbrukerelektronikk og juridisk rådgivning, kan man også handle med Iran, sier Rosenvold.

Klær, slik som dresser, kan man også importere fra Iran, men ikke iranske tepper. De er sanksjonert.

Når det er tid for oppgjørets time og faktura skal sendes og penger betales, er det en ting man gjør lurt i å unngå.

– Ikke betal med dollar. Da blir det registrert og man kan få problemer. Betal eller krev betaling i euro, pund eller andre valutaer, sier Rosenvold.

Noen tenker man kan komme unna reglene ved å selge varer til et firma i et annet land, som så sørger for at varene havner i Iran.

Da kan man også rammes av sanksjonene. For å unngå smekk fra amerikanerne må man skaffe seg garantier gjennom avtaler at varene ikke skal til Iran. Har man slike klausuler nedfelt i kontrakter kan man unngå trøbbel om varene likevel havner i Iran.

Sanksjonsbrudd rammer hardt

Så er spørsmålet hva en norsk bedrift risikerer om man ikke bryr seg om USAs sanksjoner.

Man kan for det første bli utestengt fra det amerikanske markedet. Det kan koste dyrt. Man kan også få forbud mot å ta opp noe som helst lån i dollar eller å ha kontakt med det amerikanske finanssystemet.

USA kan ikke straffeefølgende noen enkeltpersoner for brudd på sanksjonene eller bøtelegge firmaer.

Rosenvold sier likevel at man bør være forsiktig med å reise til USA, selv på ferie, om man er en ledende person i et selskap som har brutt sanksjonene.

– Man risikerer innreiseforbud og man

ALT ER IKKE SVART: Senioradvokat Ronny Rosenvold i Kluge bistår klienter som vil fortsette handel med Iran. Det er fullt mulig, men man må gå riktig frem, så man ikke rammes av USAs sanksjoner.

FOTO: OLIVER ORSKAUG

kan bli holdt tilbake mens det etterforskes mulige andre brudd på føderal lovgivning, sier Rosenvold.

Blir man funnet skyldig i det, kan man ende opp i fengsel.

Ikke betal med dollar. Betal eller krev betaling i euro, pund eller andre valutaer